

Besim Xhelili

1803
Roman

*Så grymt drabbar oss
den absurda kärlekens hägringar....!*

*Kärlekens kraft är något gudomligt,
en nyckel till glädjens och lyckans portar.
Hennes kärlek läkte mig och gav mig liv,
hennes leende ger mig varje dag stjärnornas glans,
medan på natten när hon ligger där intill mig,
uppfylls jag av en själslig värme,
och i en omfamning sover vi stilla och lugnt.*

Händelserna och skeendet i den här romanen är ett verk av den imaginära världen; några kan vara sanning, men till stor del är de skapelser i författarens fantasi. Personernas namn, fastän lika verklighetens, kanske inte alls har den innebörden; författaren har givit den manlige huvudpersonen i romanen hela vidden av händelser och den kvinnliga huvudpersonen har också fått ett namn, vilket inte innebär att händelserna i deras liv skulle ha utspelats just så. Ämnesvalet och gestalterna i romanen är enbart ett verk av slumpen. Företräde har givits åt skapandet, konsten, det fria tänkandet och yttrandefriheten.

Innehållsförteckning

KAPITEL 1
KAPITEL 2
KAPITEL 3
KAPITEL 4
KAPITEL 5
KAPITEL 6
KAPITEL 7
KAPITEL 8
KAPITEL 9
KAPITEL 10
KAPITEL 11
KAPITEL 12
KAPITEL 13
KAPITEL 14
KAPITEL 15
KAPITEL 16
KAPITEL 17
KAPITEL 18
KAPITEL 19
KAPITEL 20

KAPITEL 21

KAPITEL 22

KAPITEL 23

KAPITEL 24

KAPITEL 25

KAPITEL 26

KAPITEL 27

KAPITEL 28

KAPITEL 29

KAPITEL 30

KAPITEL 31

KAPITEL 32

KAPITEL 33

KAPITEL 34

KAPITEL 35

KAPITEL 36

KAPITEL 37

KAPITEL 38

KAPITEL 39

KAPITEL 40

KAPITEL 41

KAPITEL 42

KAPITEL 43

KAPITEL 44

KAPITEL 45

KAPITEL 46

KAPITEL 47

KAPITEL 48

KAPITEL 49

KAPITEL 50

KAPITEL 51

KAPITEL 52

KAPITEL 53

KAPITEL 54

KAPITEL 55

KAPITEL 56

KAPITEL 57

KAPITEL 58

KAPITEL 59

KAPITEL 60

KAPITEL 61

KAPITEL 62

KAPITEL 63

KAPITEL 64

KAPITEL 65

KAPITEL 66

KAPITEL 67

KAPITEL 68

KAPITEL 69

KAPITEL 70

KAPITEL 71

KAPITEL 72

KAPITEL 73

KAPITEL 74

KAPITEL 75

EPILOG

KAPITEL 1

En skrämmande och hemsk dröm hade gjort mig uttröttad och svettig. Jag kände mig som om min själ skulle ha flugit genom sju himlar och landat i ett avlägset land med demoner, som också hade fånglat den. Den stora tyngd som vilar på mina axlar och de många förvirrade tankarna får mig att begripa, att min själs vistelse där, långt borta från mitt medvetande, i drömmens dimvärld, inte hade varit något att önska sig.

Stillheten i rummet får mig att förstå att jag är ensam. Jag kan säga att mina tankar har behov av lugn. Jag begriper inte om jag verkligen är vaken eller alltjämt befinner mig inom den okontrollerade fantasi, som drömmen innebär. Jag sträckte ut handen för att ta telefonen där intill och såg att klockan var tio. Med dimmig blick läste jag några e-mail som hade kommit. Ärligt talat är jag inte i stånd att ens läsa bokstäverna och se siffrorna. Än med det högra ögat och än med det vänstra koncentrerar jag uppmärksamheten och blicken på att läsa raderna. Inget föreföll intressant och värdefullt.

Det hördes inte ett ljud från köket, där annars varje dag min fru oavbrutet är i rörelse med städning, disk eller matlagning. Inte ens barnens röster kan höras. Jag har tre barn, en pojke på 15 år, en flicka på 13 år och den yngre pojken 10 år. Säkert har hon skickat dem till skolan och själv gått till butiken för att köpa de livsmedel som fattas i hemmet.

Jag satte hörlurarna för öronen och som jag brukat göra på senaste tiden knappade jag in musiken på telefonen och sade till mig själv att ligga stilla en stund och lyssna på sångerna. Så gör jag varje dag.

Mina tankar rör sig runt omkring och jag blir lugn. De sånger som jag ledsnat på hoppar jag över och börja lyssna på en annan. Samtidigt valde jag ett spel i en app på mobilen. När jag inte kommer till resultat med en gång börjar jag ett nytt spel innan jag avslutat det första eller låter bli att välja ett nytt spel för att inte trötta hjärnan. Å Gud! Skulle det inte vara bättre om hela mitt liv vore sådant; när jag inte hittar någon valmöjlighet skulle jag bara behöva stänga ögonen, inbilla mig ett annat liv, och då jag på nytt öppnade dem skulle jag helt enkelt börja ett annat liv. Gud, vilket mysterium och vilken betydelse har du givit åt livet, varför har du stängt det inne bakom murar som inte går att rubba? Du har skänkt oss tiden, som tar oss med sig utan att fråga, vare sig vi vill eller inte, du har skänkt oss många önskningar men små möjligheter att förverkliga dem; du har skänkt oss ögon att se med och du har givit oss olika slags skönhet som vi har i våra liv men sällan får smaka, vi ser dem och gråter i hjärtat...!

Till sist vaknade jag upp, trög och eländig. Jag tvättade ansiktet i kallt vatten och gnuggade ögonen ordentligt. Genom fönstret syns den vita snön på taken. Jag vill inte att den ska tina, stråla och gnistra så mycket att jag får ont i ögonen. Jag har också annars problem med synen och sedan sju år tillbaka använder jag glasögon. Genom det andra halvöppna fönstret hörs fåglarnas kvitter, och det har en märkligt lugnande verkan på mig. Fågeln anar inte att den med sin sång ger mig harmoni i själen. Han gör bara sitt verk, låter sin röst höras så att den når fram genom luften, allt enligt den lott han har tilldelats i livet. Även jag är precis som alla människor, däggdjur, fåglar och blommor, bunden vid ödet med en kedja, och jag kommer utan tvekan att gå

den väg som utstakats för mig. Så måste jag också varje kväll lägga mig och sova, för att låta den kropp vila som jag släpat på hela dagen. Inte kunde jag tänka mig att sömnen inte skulle ta bort min trötthet, utan ta bort till och med det gudomliga, så att kroppen skulle bli som en fiende.

Jag ställde upp några saker på bordet för att äta frukost, men utan att riktigt se efter vilka det var. Jag plockade också fram några färdigkokta ägg. Jag hade ingen lust att göra thé så jag fyllde ett glas med apelsinsaft. Som man måste jag erkänna att jag har svårt att ordna min egen mat. Som väl är har jag en hustru som sköter om mig!

EFTERMIDDAG

Jag kunde inte släppa tankarna på drömmen. Jag ville försöka minnas vad den innehöll, men samtidigt ville jag inte att den skulle uppta mig alltför mycket. En sak vet jag helt säkert: Den hängde samman med mitt arbete. I åtta år har jag jobbat som spårvagnsförare här i Wien. För sex år sedan råkade jag köra på en ung flicka framför Kommunalhuset. Lyckligtvis överlevde hon, men smärtan över det som hänt blev kvar hos mig. Jag kan inte och vill inte tänka på hur de kolleger mår, som har kört över människor med sin spårvagn. Jag har ibland pratat med mina arbetskamrater som upplevt sådant, och de har berättat att de mår mycket dåligt efteråt. Folk är verkligen oaktsamma. De har inte en tanke på att en spårvagn inte kan svänga undan och undvika att riskera en olycka.

Några oklara visioner dyker upp och försvinner obegripligt. Rent allmänt har jag på sista tiden gått omkring med en fundering. Och nu börjar våren, om två dagar... den efterlängtnade årstiden efter den trista vintern, som vi avskydde, och redan nu håller jag på och funderar på sommarens semester. Vi åker inte ofta iväg på semester,

men åtminstone en gång om året försöker vi få ihop pengar för att kunna besöka våra familjer i hemlandet.

Jag knappade in mitt arbetsschema på internet och såg att jag idag skulle arbeta på linje 1. Jag gav mig iväg. Till tunnelbanan tar det fem minuter till fots. Där nere har jag direkt buss 14a, med vilken jag kommer till tunnelbanan bara efter en hållplats. Men ofta tar det emot att ta bussen, utom om det är någon kompis som kör eller till exempel en alban. Det finns flera albaner som är busschaufförer, men på spårvägen är vi såvitt jag vet bara fyra albaner, utom jag en till från Tetova, en från Struga och en från Kërçova. Jag tittade noga men kände inte igen chauffören. Jag steg inte på, för de ändrar då och då hållplatserna och det händer att jag kan komma snabbare till tunnelbanan till fots än i en överfull buss.

Jag går helst till fots. Jag satte hörlurarna till mobilen i öronen. Jag korsade gatan och direkt efter kommunalhuset i distrikt 10 där jag bor ligger tunnelbanestationen Keplerplatz. Wien har totalt 23 distrikt eller Bezirke som de kallas på tyska. Nu är jag på linje 1 och kör runt Bezirk 1 till det andra, tredje, fjärde och femte tills jag kommer till det tionde. Runt Bezirk nummer 1 kör jag på Ringen. Där finns de flesta av Wiens historiska monument och offentliga konstverk. Jag gillar att köra på de linjer som rör sig genom Ringen. Jag ser många saker och tittar på dem. Jag möter och ser många turister, olika människor med olika kulturer och sedvänjor. Jag har gjort upp en lista med vackra sånger, som jag har valt ut och lyssnar på i min mobil när jag är ute och kör. Och nu finns det en mycket vacker sång på listan som får mina hjärterötter att darra av njutning. Den har gjorts och sjungs av gruppen Meta från Tetova, den heter "Kënga për Pollogun" och handlar om området där jag är född. Jag har hört den så många gånger, gode Gud, och jag hör den på nytt, och jag gråter av längtan efter mitt hem,

där jag levde som barn, där mina anhöriga finns, både dem jag gillar och dem jag inte gillar. Men här, långt borta, grips jag återigen av längtan efter dem, efter allt jag upplevt och känt förr. Min barndom har verkligen inte varit så lugn och så lycklig, men jag överlevde.

Vid ingången till Tunnelbanan står det som vanligt någon ung kille eller tjej med tidningar i händerna. Som om mitt liv skulle vara så monotont, tråkigt, tomt och meningslöst, fastän jag är fullproppad med informationer och material om livets dynamik, vill de proppa ner än en tidning i min hals! Den här sträckte ut handen och log, med en min som en herrelös hund, och erbjöd mig en tidning. Jag log också som jag brukar, och drog ut ena hörluren lite ur örat.

”Idag är jag fullproppad med nyheter och behöver inga mer, annars spricker jag” sa jag till honom.

Han stod där med tidningen i handen, lade den sen tillbaka bland högen av andra tidningar som han hade i andra handen.

”Du är en galen idiot” läste jag i hans tankar, då han vände sig mot mig, samtidigt som jag nickade och log ett falskt och naivt leende som bekräftelse på det jag nyss sagt.

Sen en tid läser jag inte tidningar och inte heller tittar jag på TV-programmen. Det där dagliga upprepanandet hade börjat bli jobbigt. Det finns inget intressant för människors normala smak. Mord, blodbad, krig, våldtäkter, knivdåd, förräderi, sex och sådant hittar man idag på de olika medierna, som tidningar, radio, television, internet etc. Jag vet att sådant har hänt även tidigare, i gamla tider, men just för att det inte fanns sådana medier hade människorna det mycket lugnare. Varför skulle jag behöva veta om allt som händer i världen, och till och med utanför den? En journalist idag

intresserar sig mest för vilka trosor, med vilken färg, genomskinliga eller inte, som hustrun eller systemen eller älskarinnan till någon minister eller artist har, eller hur många gånger folk har sex, eller hur vi bäst ska utnyttja sexlivet, så som de här cheferna eller ägarna till medierna har lust att koncentrera sig på. Idag talas det inte längre om kärlek, sympati eller de värden som mänskligheten hyllade förr.

Jag åkte nedför rulltrappan. Jag ser människorna förflyttas uppåt, en del med hörtelefoner i öronen som jag, och som inte vill höra något annat än utvald, behaglig musik, precis som jag. Till höger finns som vanligt en fyllerist, med en gammal hatt på golvet framför hans lortiga knän; hans glasögon är intressanta, de är så bemängda med skräp, svett och smuts att jag var förvånad att han kunde se något med dem. Han tiggde. Att tigga är inte tillåtet på stationerna. Då han ser mig lyfter han genast undan hatten, för jag är i uniform och han tror att jag tänker tilltala honom. Emellanåt pratar jag med honom, säger att det här inte är tillåtet och säger till honom att ge sig upp till markytan. Men ofta tittar jag åt ett annat håll. Det finns andra särskilt utsedda från vårt företag som sysslar med sådant, medan jag är enbart en enkel spårvagnsförare.

Vid Schwedenplatz måste jag ta mig över från U1 till U4, och med den åker jag bara en station för att komma till arbetet i Schottenring. Jag for uppåt, tog U4 och steg av vid Schottenring. Jag var framme vid arbetsplatsen. De platser där vi börjar arbetet kallas arbetskontor. Där tar vi paus, men min faktiska arbetsplats är förarstolen i spårvagnen. Jag såg att jag nu bara hade två minuter kvar tills jag måste infinna mig på arbetet. Genast anmälde jag mig med telefon. Efter att vi meddelat via telefon har vi fem minuter på oss innan vi ska ta över spårvagnen. Några av kollegerna där var inte sådana som jag kunde prata med. En av dem

var bland de äldsta, kanske hade hans nerver till slut blivit förstörda av många års arbete, och därför låtsas han sitta och läsa en tidning. Jag ser att han inte är fokuserad på tidningen. Han vill bara undvika andras uppmärksamhet. Men han fattar inte vad han vill, att vi inte ska prata med honom. Och för oss är det kanske inte alls nödvändigt att prata med honom. Jag brukar hälsa på alla jag känner, både i uppehållsrummet och på gatan, då vi möts under körningen. Det har jag gjort redan från början, eftersom jag tänkte att kolleger hälsar på varandra, åtminstone som kolleger, inte för att vi skulle gilla varandra så mycket. Men då tiden gick begrep jag att det finns kolleger, som - Gud bevare oss - inte ens tycker om att leva. Jag tvivlar inte på att många av dem hatar sin egen uppsyn när de ser sig i spegeln, måste deras dag verkligen vara så monoton? Jag tänkte att jag var världens mest eländiga människa, så trött på livet! Men nej, det finns värre. Därför måste jag vara lycklig över det jag har. Vem har inte någon ouppfylld önskan i sitt liv?! Vem har inte misslyckats någon gång i kärlek?! Vems hjärta har inte stannat en gång genom den stora, brinnande och oövervinneliga kärleken, och som trots att nu tog livet slut och världen föll samman? Men, joo, saker händer för att de måste hända; det finns något förutbestämt, alltså ett händelsernas spår, och så går det spåret.

Spårvagnen kom. Det var nödvändigt och besvärligt att reglera stolen för att passa min kropps position. Sanningen att säga behöver jag inte röra förarstolen så mycket; jag kan inte begripa att en del kolleger sitter och kör spårvagnen hopkrupna, med benen hopdragna, placerade mot plastöverdraget längst fram, med den inre spegeln vänd mot dem själva, för att kunna beskåda sig själva i spegeln, medan den finns där för att man ska kunna hålla uppsikt över läget i passagerar-utrymmet. Jag vet att det finns de som älskar sig själva så mycket, att de inte står ut om de

inte får se sig själva i spegeln. Men vad kan man se i spegeln, förutom de två ögon som alla människor har, förutom läpparna, näsan, öronen och ett skinn som täcker ansiktet, och utan vilket det skulle se helt annorlunda ut. De nakna delarna ser annorlunda ut; också mitt jag har på sistone förefallit mig naket. Jag utvecklas verkligen genom att läsa, men å andra sidan sjunker jag djupt ner i texternas substans, analyserar både länge och väl, en mängd frågor cirkulerar i min skalle, de blir som ett nystan, jag hittar inte tråden, varken dess början eller slut.

Ja, på så vis måste jag ofta lugna mig, och efter jobbet behöver jag någon som jag kan prata med. Men på nytt blir jag ensam. Min fru har inte lust att prata med mig om sådant som händer i arbetet, inte heller om böcker, inte om mina teman, inte om världen, inte om helvetet, inte om paradiset!

KAPITEL 2

Idag är jag placerad på linje D, där en stor del av vägen också går längs Ringen. Genast när jag kom in i arbetskontoret lade jag märke till honom. En tvivelaktig arbetskamrat, som jag sedan lång tid håller ögonen på. Även han har fattat att något driver mig att ha stor uppmärksamhet på honom. Jag anmälde mig på telefon och registrerade att jag var på plats. Tog kontakt med arbetsgruppen och såg att jag hade två pass med vardera två turer, med pausmellan. Det är vanligt att jag är här på den här linjen på lördagarna.

Jag hälsade och räckte handen till en annan arbetskamrat, som satt och drack kaffe från automaten. Han frågade mig om jag ville ha en kaffe. Jag sade tack, men jag dricker inte kaffe. För många år sedan hade jag länge en magsjukdom, nu är jag frisk och sköter mig. Han den andre var i rummet som var avdelat för rökare. Det är bestämt i lagen att det ska vara separata rum för rökare och icke-rökare. Lagen har faktiskt beteckningen: "Lagen om skydd av icke-rökare." Den ska alltså skydda dem som inte röker och inte tvärtom. Och de där rökarna kommer ofta från sitt rum in i vårt, och säger att de bara snabbt ska gå och hämta eller lämna något; eller också lämnar de dörren öppen så att de ska kunna se monitorn på väggen, eftersom de inte kan se den inifrån rummet, detta på grund av några onödiga reklamaffischer som är uppsatta på glasväggen som skiljer de båda rummen åt. Att dörren står öppen märks genast, luften blir full av rök på den här sidan.

Jag minns när jag var i 12-årsåldern och började röka. Jag minns som igår hur mina kompisar lärde mig. Hör du, prova lite bara, sa de i början. Sen räckte det med det. Det var ett av de värsta misstagen jag har gjort i mitt liv. I 15 år rökte jag, och nu har det gått 13 år sedan jag slutade. Rökarna påstår att de inte kan sluta röka. Men jag kunde! När man verkligen vill, går vad som helst. Jag slutade på en gång. Jag påstår inte att jag rökte mycket, men ändå gjorde jag slut på ett paket på två dagar. Så brände jag upp mina pengar, och än mer brände jag upp min hals och min hälsa. Nu mår jag mycket bra, jag hostar inte, jag andas lättare, och det luktar inte illa från min mun. Inte heller fingrarna luktar illa eller blir gula. Ack, hur det ser ut när en del får gula mustascher! En del måste jämt blossa på sina cigaretter och kan inte kontrollera sig själva.

Den där arbetskamraten som rökte är en säregen människa. Han hatar mig. Det är något jag märkt länge. Han kom hit ungefär tre år efter mig. I början hade jag andra tankar om honom, men strax efteråt skildes våra vägar. Han blev helt annorlunda, när han fick veta att jag är alban. Jag tycker inte om de där fördomarna som de har om oss albaner. Först helt nyligen fick jag veta vad han var för någon. Han pratade bra tyska utan brytning, bättre än jag. Senare blev jag klar över att han också var utlänning. Jag har faktiskt inga problem med någon nationalitet. Jag lade märke till att han inte alls hälsade på mig när vi möttes på gatan. Inget problem för min del, tänkte jag för mig själv.

Jag har blivit van också vid att det finns andra som inte hälsar. Därför kommer jag att överleva. Mänslighet är inget man kan köpa. Den sår man i familjen, den skapas, odlas och utvecklas i vars och ens personlighet. Inte ens böcker gör dig till människa. Inte kyrkorna, inte moskéerna. Jag känner många människor som ständigt går till de här kultplatserna, men då de gått därifrån blir de satans trogna

tjänare, och gör det motsatta till det som de har hört där. Det finns andra som har flera diplom från universiteten, men i deras själar finns bara samvetslöshet och förakt, de flyger runt med sin osnutna näsa, och när de sträcker fram den försöker de ge hela ansiktet en särskild uppsyn, och med det vill de säga: Här i mitt ansikte kan ni se mina meriter, mitt diplom.

Jag tror att han hade en annan och större anledning att hata mig. Han kände sig inte tillfreds ens i sitt eget skinn. Jag ser att var gång han kommer in på arbetskontoret försöker han gå och röra sin kropp som om han vore mycket klok. Men han kan inte det, för hans kropp är mer eller mindre formad som en boll; dessutom försöker han visa upp ett tillgjort leende, som man kan se på 100 meters håll, några tar han i hand, jag väntar mig inte ens en handtryckning. Hans ögon avslöjar att han har en hemlighet inombords. I en människas ögon kan man läsa allt. Jag tog upp vattenflaskan ur väskan, fyllde den med friskt vatten från vattenautomaten, som lämnar kolsyrat vatten så som vi vill. Vanligen fyller jag på mycket kolsyra. Eftersom jag skulle ha två turer efter varandra tänkte jag också ta med mig en Coca-Cola. Jag gick ut för spårvagnen hade kommit. Jag gick in och satte igång att köra. På höger sida passerade jag Slottet Belvedere, där Naim Frasheri, efter att ha sett Skanderbegs vapen och hjälm, skulle skriva:

*"Lyckliga du, Albanien, sade jag
när jag såg dina vapen
i Belvedere i Wien
var det som om jag såg Skanderbeg
Och idag ur dessa hans vapen
strömmar helt enkelt hjältemod!"*

Nu finns inte längre hans vapen i Belvedere utan på Muséet för historia och konst vid Heldenplatz.

Jag kom till slutstationen i Nußdorf. Där skulle jag stanna i 7 minuter. På vägen tillbaka i motsatt riktning var det inte så mycket som fångade min uppmärksamhet, förutom en turis i Ringen, som stod på spåret och sträckte ut handen med sin kamera för att fotografera mig, då jag befann mig nelt nära honom. Jag märkte att han inte var medveten om det. Jag var tvungen att minska hastigheten, jag ringde flera gånger på klockan, men han var inte inställd på att det var för hans skull klockan ringde. Han var helt borta i sina tankar. Hans hustru och dotter, som stod en bit ifrån ropade på honom, men han hörde inte. Han var så intresserad av att fotografera spårvagnarna och annat han såg efter vägen. Gud vet hur dyr hans kamera kunde vara, stor som hans huvud, och när han tryckte av gladdes han över att få ett fint foto av mig; hans ögon lyste och då han såg att jag började skratta sträckte han sig framåt för att ta ännu ett fotografi. Nu var jag helt inpå honom, och jag fick lust att stanna precis framför hans fötter. Man brukar säga till oss i skolan att vi inte bör göra handrörelser mot människorna, resenärer eller andra som befinner sig på gatan och i trafiken. Detta är mycket knepigt. Jag ser kolleger som stannar och gör tecken med handen åt fotgängarna att skynda på. Så gör jag sällan eller aldrig. Skulle det inträffa att det händer något med fotgängaren, att han halkar omkull eller blir påkörd av ett passerande fordon, eller ett som plötsligt dyker upp, då kommer domstolen att ställa mig till svars för att jag vilselett fotgängaren genom att ge honom tecken med handen att passera, då han skulle låta sig att luras av detta, trots att det från min sida bara var ett utslag av välvilja. Sådana är lagarna, de är krångliga här, och jag håller mig till dem.

Eftersom jag nu hade så låg hastighet tvangs jag nu göra ett tecken till honom att gå ur vägen; han trodde att jag hälsade på honom och glädde sig som ett barn, han vinkade flera gånger åt mig med båda händerna, medan hans

kamera hängde i ett tjockt svart band om hans hals. Jag fortsatte vidare och såg i den yttre spegeln hur han tog kamerani handen för att genast titta på de foton han tagit av mig. Det syntes att han var nöjd med fotonas kvalitet, med sina snabba händer och uppfattningsförmåga. På så vis finns jag på miljontals fotografier hos turister från hela världen, och jag skulle vilja ha dem för att på ålderns dar dra mig till minnes intressanta tillfällen i mitt liv. Jag har fått några kort av japaner, som förra året åkte med mig på linje 1 och som när vi kom fram till slutstationen vid Prater Hauptallee studerade varje vrå, varje stol, fönster och bjälke på den gamla spårvagn av typen E1 som jag hade den dagen. Vi tog fina foton tillsammans och jag gav dem min e-postadress, och mycket riktigt, jag fick senare deras fotografier.

KAPITEL 3

Jag sysslar lite grand med skrivande. Jag har utgivit fyra böcker med poesi. Den första boken utkom 1996, när jag var 19 år. När jag senare kom hit till Österrike gav jag inte upp skrivandet, så tio år efter att den första boken utkommit gav jag ut min andra bok, sedan den tredje 2012, och den fjärde gav jag ut 2013. Jag har ytterligare två böcker med poesi klara för utgivning, och många andra texter som jag en dag tänker samla i en bok med essäer.

Vid mitten av år 2011 uppstod genom den kosovske poeten Anton Marku, som då var rådgivare vid Kosovas ambassad här i Wien, idén att bilda en förening för albanska författare i Österrike. Även han har kommit ut med fem utgåvor poesi. Anton hade fått kontakt med läraren Hazir Mehmeti, som då tillsammans med några andra lärare bildat Föreningen för albanska lärare här i Österrike. De sysslar med kompletterande undervisning på albanska språket i Österrike. Vad vi vet är Österrike en av de sällsynta staterna i världen som fullständigt stöder tilläggsundervisning i modersmålet för utländska barn, genom att befästa detta i lagen. De albanska lärarna betalas som österrikiska lärare av det österrikiska undervisningsministeriet. Jag var lite bekant med Hazir. En gång i veckan skickade jag mina barn till honom för undervisning.

En dag berättade han för mig om den idé som förts fram av Anton och jag förklarade mig i princip vara beredd att diskutera saken. Det gick några dagar och vi tre hade vårt första möte. Vi träffades i en lokal nära Operan. Den dagen

träffade jag Anton för första gången. Han är numera en mycket god vän, den bästa i världen, och en av de få som jag alltid har samförstånd med, och jag tror inte att våra relationer någonsin kommer att avbrytas. Sedan jag givit honom mina böcker, gav han mig också sina böcker. Vi hade bra diskussioner om många frågor som sammanhänge med livet här, med vår befolkningsgrupp, undervisningen i albanska språket, framtiden o.s.v. Vi var överens om att det fanns många albanska föreningar av vilka flertalet existerar bara som registrerade föreningar, men ingen aktivitet från deras sida har hittills påvisat att de kan identifieras som sådana. Sedan pratade vi konkret om idén att bilda ett litterärt sällskap, för det finns många kulturaktiva albaner som är bosatta här. Vi pratade om framstående albanska personligheter, som har bidragit inom olika områden av livet i Österrike, och som ett tänkbart namn på sällskapet kunde vi tänka oss det stora namnet Alexander Moisiu. Efter några sammanträffanden förenade sig en annan poet, Amir, med oss. Vi bildade en konstituerande grupp och det dröjde inte länge innan den berikades med poeterna Ragip Dragusha och Dan Kosumi. Vi lät registrera sällskapet. Jag blev vald till ordförande trots att jag inte ville stå i ledningen utan arbeta i bakgrunden. Jag är inte pigg på befattningar, jag tycker mest om att arbeta. Hittills har vi genomfört många litterära och kulturella aktiviteter. Vi har också utgivit en poesiantologi på albanska och en på tyska.

Vi som Sällskapet för albanska kulturverksamma i Österrike, tillsammans med andra systersällskap i diasporan, var i Tyskland där vi med hjälp av Ministeriet för diasporan i Kosova, i närvaro av ministern själv, Makolli, i Koblenz i november 2013 bildade Förbundet för albanska kulturaktivister i emigration, förkortat LKSHM. Detta första möte var resultatet av en överenskommelse som gjorts i Prishtina sommaren 2013.

Från Schweiz hade Besnik kommit tillsammans med några andra kulturaktivister, jag hade träffat honom för första gången sommaren 2013, just då arbetsgruppen för att bilda LKSHM tillkom. Han är numera en av mina allra bästa vänner. Från Sverige kom Hysen, ordförande för Sällskapet för albanska författare i det landet, dessutom Osman och Saranda, från Norge Ismet, som likaså numera är en mycket god vän till mig. Musa från Paris, Arqile från Atén, Shenida från Kroatien, Drita från Vojvodina, Sadia från England, Silva från Nya Zeeland, jämte många fler kulturskapare från andra länder. Närvarande var också "Baca" Adem Demaci, Flora Brovina, ordförande för Kosovos Författarförbund och Zejnepe Alili Rexhepi, professor vid Universitetet i Tetova.

Detta var ett gott resultat för bildandet av ett nät med albanska kulturarbetare från hela världen, för koordination och samverkan i aktiviteterna. Vi valde en styrelse på två år med poeten Hasan Qyqalla som ordförande. Tillsammans med styrelsen för Förbundet bestämde han att de skulle registrera Förbundet i Tyskland, vilket också skett. LKSHKM har anordnat flera viktiga aktiviteter för litteratur och kultur i diasporan och i hemlandet. Även i år står vi klara att under sommaren organisera promoveringar av böcker och litteraturaftnar med kulturskapare från migrationen i hemlandet. Från Österrike var vi fem deltagare vid detta konstituerande möte, där vi bekantade oss med en massa kulturfolk som kommit från olika länder. Jag höll ett hälsningstal i Förbundets namn. Sedan jag hållit talet och gick för att sätta mig på min plats, var det flera vänner jag nyss träffat som tog mig i hand. Jag lade märke till en kvinna som gav mig en lång blick innan jag satte mig ner. Jag frågade mina kamrater om de kände henne, hon föreföll vara där utan någon i sällskap. Det var ingen som kände henne. I pausen, då alla gick till sina bekanta, beslöt jag att gå fram till henne.

"Hej! Jag heter Besar, jag är här med delegationen från Österrike. Jag vill gärna veta vem du är, du verkar bekant, eller tar jag helt fel?" sa jag, medan hon tog ett glas juice from bordet.

Som det såg ut hade hon väntat att jag skulle fråga henne, och hade hon blivit torr i halsen? Jag vet inte varför jag kände en så sällsam dragning inom mig. En sådan vända hade jag inte känt sedan ungdomsåren. Jag blev hänryckt av hennes sätt att dricka juicen, av hennes vackert målade röda läppar, som rörde vid kanten av glaset, hennes händer som darrade lite, hennes panna täckt av några svarta hårlockar, som fallit ner - inte av en slump - som sköna rankor över den, hennes ögon med en särskild dragningskraft, en blick som än gick till någon vägg i korridoren, än var fäst vid mina ögon och genomborrade dem med förödande kraft. Å Gud, jag finns inte här för sådant, stönade jag inombords.

"Jag heter Samira" sa hon med en röst så ljuv, att den ljud som klangen från en svag vårvind, då hjärtat behöver ro under trista kvällar, och då just en sådan vind lindrar tyngden i själen.

"Så bra" (Samira betyder "Den så goda", ö.a.) - jag uttalade hennes namn som två ord. "Ett verkligt vackert namn. Men det är inte bara en komplimang, du är verkligen vacker" sa jag med ömhet, som gjorde henne glad. "Är du här med någon annan aktivist, och var kommer du ifrån?" undrade jag på nytt.

"Jag kommer från Köpenhamn i Danmark, och idag är jag här ensam" sade hon. "Jag hittade inte någon annan kulturmänniska därifrån som ville komma. Faktiskt vet jag inte om det finns några andra där jag bor som sysslar med konst och skrivande" tillade hon sedan. "Mycket bra" svarade jag henne. Jag är glad att vi träffas och jag tror vi får tillfälle att prata mer och bli närmare bekanta. Jag får

inte glömma att ge dig mina böcker nästa paus”, tillade jag och tog också en drink från bordet.

Jag kände hur något rörde sig inom mig, en hetta hade börjat stiga upp mot min hals. Hon höll sina händer samman och gnuggade dem, medan hon lyssnade på mig och betraktade mig som en ängel. Vi skålade för hälsa och välgång. Vi började gå mot salen där mötet hölls. Jag saktade in stegen och gav henne möjlighet att gå lite före. Jag ville inte att det skulle märkas att jag rodnade eller blev blek nära henne. Det såg jag i de stora speglarna som fanns på väggarna på båda sidor om den breda hotellkorridoren.

Jag beslöt att lugna mig och koncentrera mig på de kommande förhandlingarna under mötet. Men ofta tittade jag åt hennes håll. Jag märkte att hon också såg på mig. Då våra blickar möttes märkte jag att det uppstod något ömt, något lyckligt, mellan oss, men något farligt, något som inte fick hända.

Vid nästa paus orkade jag knappt vänta på att närma mig denna rara varelse och bli närmare bekant med henne. Jag gav henne några av mina böcker och antologin från vårt sällskap. Hon tackade mig och sade att hon skrivit några texter men ännu inte givit ut något. Hon skrev mest modern poesi men också lite prosa. Jag blev häpen över att hon var bosatt i Köpenhamn i Danmark men arbetade i Malmö i Sverige.

”Är det inte svårt att ha så lång väg till arbetet och till och med passera en gräns?” undrade jag.

”Nej då, det finns ingen gräns” förklarade hon. ”Man åker bara över den där berömda Öresundsbron som förenar Danmark och Sverige. Sedan har det där området upp till staden Lund i Sverige och ett stycke norr därom varit en del norr därom en gång varit en dansk koloni, så båda folken

står nära varandra och har goda relationer, en del svenskar arbetar på andra sidan och en del danskar också från deras håll räknat” fortsatte hon.

”Mycket intressant!” sa jag förvånat. ”Också hos oss i Österrike finns det arbetare som kommer från länderna runt omkring, och det finns österrikare som arbetar i områden på andra sidan gränsen till de här länderna. Men har du familj, och vad arbetar du med där borta?” frågade jag nyfiket.

”Ja, jag är gift” svarade hon. ”Jag har en pojke på 8 år och en flicka på 10 år. Jag är ägare till ett konstgalleri där jag arbetar sedan tre år. För 13 år sedan, då jag kom till Danmark, hade jag varit tvungen att avbryta mina studier i hemlandet i förtid; jag började leva här och har nu två barn. Sedan jag hade lärt mig språket började jag studera på nytt, och jag lyckades genomföra studierna med stora ansträngningar. Och jag sysslar ju också med litteratur.

”Du är alltså konstnär”, insköt jag. ”Så roligt!”

”Numera har jag det väldigt bra med mitt arbete”, fortsatte hon. ”Jag har två egna konstgallerier, ett i Köpenhamn, ett i Malmö. Jag har tagit över dem från en albansk vän från Vlora som heter Arben. Han är en stor konstnär och hade inte längre tid att ägna sig åt gallerierna. Arben har en enda son, och han hade inte lust att syssla med gallerier, men jag var väldigt nöjd när jag fick tag i dem. Jag föreläser också på en konstskola en gång i veckan,” sa hon.

”Men du då?” undrade hon sedan hon berättat färdigt.

”Ja, jag har haft ett liknande öde som du. När jag varit cirka 11 år i Österrike, 2006, började jag studera och blev också tvungen att avbryta i förtid. Nu har jag tänkt sätta igång igen, för tredje gången i Wien, och då vill jag verkligen gå in för det och göra klart”, svarade jag.

”Jag får önska dig lycka till med det. Men var kommer du ifrån?” frågade hon på nytt.

”Jag är från Tetova”, svarade jag.

”Men du då?” undrade jag.

”Inte alls långt från dig, från Skopje (Shkup)” sa hon med ett skratt som fick mig att darra.

Sedan räckte hon mig en tallrik med lätt mat.

”Tänk så märkligt! Inte väntade jag att vi var så nära varann. Och nu kommer vi nog varandra ändå närmre” sade jag med en tanke att få se hur hon reagerade.

”Absolut” sa hon, och hennes svarta ögon glänste.

De ögonen sade mig något. Jag förmådde in se på dem oavbrutet, de fick mig att tappa begreppet om tiden, de drog mig till sig och jag fattade inte vad som hände med mig i den här åldern. Jag är 38 år, gift och har tre barn, skulle jag kunna bli förälskad?

”Bara ögon och hjärtan åldras aldrig”, lyder ett ordspråk. Alltså har inte mina ögon åldrats, de har sin friskhet, inte heller hjärtat, inne i det finns en hemlig eld som kommer att bränna mig illa. Gud, varför frestar du mig med sådant i mitt liv? Har jag inte lidit tillräckligt? Har jag inte blivit sårad många gånger? Du vet hur jag gråtit i min ensamhet och hur många gånger du lämnat mina böner utan svar. Svara mig nu, vad ska jag göra??! Jag har inga krafter...

Vid slutet av mötet träffades vi ännu en gång. Då vi räckte varandra handen till farväl sade hon att nästa sommar skulle vi alldeles säkert träffas igen. Jag sade också att vi absolut skulle träffas, och jag vet inte hur det gick till, men plötsligt var jag i hennes famn. Jag blev helt sanslös av doften från hennes hår, som föll ner över mitt ansikte; mina händer var så kalla, så frusna, alldeles som döda; det var som om blodet stelnat i min kropp. Jag har aldrig omfamnat någon kvinna så som hon. Magin själv grep mig och fängslade mig. Hon var mycket rar. ”Kanske var det bara ett tecken på uppriktighet, att omfamna en vän”, försökte jag

lugna mig. Jag såg att hon också omfamnade några andra vänner. Sedan tog hon sin lilla väska och gav sig av mot järnvägsstationen.

Även vi från Österrike måste ge oss av, för klockan 13 måste vi ta tåget till Frankfurt. Där väntade oss Emin, en landsman till mig, som har visat oss stor respekt och hjälpsamhet. Han tog oss på en kort tur genom staden. Han förde oss till den store författaren Göthes födelsehus, och sedan till flygplatsen, varifrån vi flög tillbaka till Wien.

Den där omfamningen dröjde kvar i mina tankar. Jag uppfylldes av längtan...

*****

Igår fick jag en god nyhet. Ordföranden Hasan meddelade mig att han fått grönt ljus för LKSHM:s litterära verksamhet från Ministeriet för diasporan, för emigranterna under de två månaderna juli och augusti, i hemlandet, främst i Kosova. Han sa att han hade tänkt att i organisationsgruppen för promovringarna i Kosovos Nationalbibliotek skulle det i år finnas en representant från vardera Schweiz, Sverige och Österrike. Jag sa att jag tyckte det var en mycket bra idé och att jag stödde den.

Han sa att det konkret skulle vara jag som blev utsedd från Österrike. Jag sade att det inte var något problem med det, så jag accepterade. Då blir det så, sa han. Han sa vidare att från Schweiz skulle det bli Besnik och från Sverige Saranda. En mycket bra kombination tänkte jag i mitt stilla sinne.

Låt oss hoppas att vi kan förverkliga årets program, för de på ministeriet har redan flera gånger ändrat våra planer. Ska jag vara ärlig så tror jag att de inte alls tar frågan om vårt förbund seriöst. Det lovar mycket och kan sedan inte hålla det. Det värsta är att de ignorerar oss. Förra året var

det samma problem. Tack vare de goda vänner vi har där på ministeriet som Shani, lyckades vi i sista stund förverkliga de projekt som vi förberett. Han har redan kommit till vår hjälp och ringde mig personligen för några dagar sedan, försäkrade att allt skulle gå bra, att han själv kommer att sörja för det. Jag litar på honom.

Idag var det inte så jobbigt i arbetet. Jag kom hem vid midnatt, trött, ville inte ens använda datorn. Jag har några böcker av två österrikiska författare och en kvinnlig albansk vän för att göra i ordning, men jag ska arbeta med dem i morgon bitti. Jag lade mig, tog upp mobilen men förmådde inte mer. Mina ögon föll ihop som om jag inte hade sovit på en vecka. Jag tröttar ut mig till jag en dag får för mycket och sover sedan i 12 timmar. Och när man sovit så länge blir ens huvud som en träbit och man fattar inte var man är. Allt man går till överdrift med är skadligt.

KAPITEL 4

Ett okänt nummer, som jag inte hade på min lista över vänner, ringde mig. Det var ett samtal från utlandet. Jag tog telefonen och hörde en kvinnoröst.

”Hallå min vän” sade hon.

”Hallå” svarade jag.

”Jag är Saranda från Sverige. Jag hoppas du mår bra. Jag har hälsningar från vår ordförande herr Ibrahim och alla medlemmar i vårt sällskap” sa hon.

”Tack så mycket! Mina hälsningar till er också, och jag hoppas att allt står bra till med er där i Sverige” hälsade jag tillbaka.

Saranda och de andra vännerna från Sverige träffade vi senast förra sommaren i Struga vid promoveringen av boken ”Nationell kulturskatt för den albanska diasporan i Sverige nr 4”. Den kvällen var jag och min familj i Struga och dagen därpå begav vi oss till den albanska kusten för några dagars semestervistelse i Ksamil, Saranda, Vlora och vidare utmed kusten. Där finns verkligen ovanliga och betagande scenerier att uppleva. Saranda är utbildad jurist, som avlagt examen i Sverige, och vid LKSHM:s konstituerande möte i Koblenz i november 2013 var hon moderator för hela programmet på ett mycket professionellt sätt, med stor inlevelse.

”Av ordföranden Hasan har vi fått veta, att vi nu måste börja förberedelserna för våra gemensamma aktiviteter i sommar i hemlandet. Det är en heder för mig att tillsammans med